

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра філософії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Майя НІКОЛАСВА

“1” вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА АНТРОПОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність В10 Філософія

Освітньо-професійна програма: Філософія

ОНУ
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна антропологія». Одеса : ОНУ,
2025. 20 с.

Розробники : Голубович І.В., д.філос.н., професор, завідувачка кафедри
філософії ОНУ імені І. І. Мечникова.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від "24" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри (Інна ГОЛУБОВИЧ)

Погоджено із гарантом ОПП «Філософія»

 (Інна ГОЛУБОВИЧ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та
філософії

Протокол № 1 від "29" серпня 2025 р.

Голова НМК (Галина ЛЕВЧЕНКО)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафе _____ (_____) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 залікових модулів – 3	Галузь знань <u>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</u> Спеціальність <u>В10 Філософія</u> Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	Обов’язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		22 год.	8 год.
		<i>Семінарські</i>	
		18 год.	4 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	108 год.
Форма підсумкового контролю: <i>Іспит</i>			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни – формування цілісної комплексної візії проблем сучасної антропології в філософії та міждисциплінарному полі гуманітаристики, реконструкція та актуалізація багатовимірної структури сучасного антропологічного знання, оволодіння антропологічним підходом до феномену людини та соціокультурного буття в цілому.

Завдання вивчення курсу:

- Визначити історичні форми конститування антропології як інтегрального напрямку гуманітаристики
- Уточнити значення антропологічного підходу до проблеми людини, його специфіку.
- Описати структуру антропології як відносно самостійної галузі філософського та гуманітарного знання.
- Визначити антропологію як методологію синтезу наук про людину.
- Піддати аналізу роботи основоположників філософської антропології з точки зору їх принципового впливу на сучасні антропологічні дослідження.
- Осмислення сучасної соціокультурної ситуації в термінах переходу від “смерті людини” до “повернення людини”
- Концептуалізація антропологічних теорій та практик сучасної України та визначення перспектив розвитку вітчизняної антропології в її взаємодії зі світовими моделями антропології
- Сформувати уявлення про антропологічну та гуманітарну експертизу в структурі соціокультурної аналітики та соціокультурних технологій.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми у сфері філософії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

б) загальних (ЗК):

- ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

в) спеціальних (фахових) (СК/ФК):

- СК 1. Здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв’язанні дослідницьких проблем.
- СК 2. Усвідомлення зв’язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.
- СК 3. Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження.
- СК 4. Здатність обирати і застосовувати найбільш ефективну методологічну стратегію дослідження.
- СК 6. Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань.
- СК 7. Здатність професійно проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу європейської та євроатлантичної інтеграції України на підставі принципу україноцентризму.

СК 9. Здатність здійснювати аналітичне обґрунтування та інформаційно-організаційний супровід професійної діяльності.

СК11. Здатність професійно проводити філософсько-антропологічну експертизу проєктів в галузі культурної та гуманітарної політики України.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.

ПРН 2. Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 4. Пропонувати та обґрунтовувати нові підходи до розв'язання задач і проблем.

ПРН 6. Володіти державною та іноземними мовами на рівні, достатньому для вільного фахового спілкування та обговорення наукових проблем і результатів досліджень у сфері філософії.

ПРН 7. Критично осмислювати, аналізувати та оцінювати філософські тексти, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації.

ПРН 8. Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

ПРН 9. Ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності.

ПРН 10. Брати участь у наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем обговорення філософських питань з експертами з інших галузей знань.

ПРН 11. Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних задач філософії.

ПРН 12. Використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів.

ПРН 13. Розробляти і реалізовувати наукові та/або прикладні проєкти у сфері філософії та з дотичних міждисциплінарних проблем.

ПРН 16. Ефективно здійснювати аналітичне обґрунтування та інформаційно-організаційний супровід професійної діяльності.

ПРН 18. Професійно проводити філософсько-антропологічну експертизу проєктів в галузі культурної та гуманітарної політики України.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- комплекс проблем сучасної антропології, основні напрямки її самовизначення в філософії та міждисциплінарній царині гуманітаристики;
- основні характеристики сучасного “антропологічного повороту”, “ситуації людини”, “смерті людини”, “повернення людини” тощо;
- структуру сучасного антропологічного знання, його теоретико-концептуальну основу, категоріальний апарат, ключові методологічні стратегії;
- маршрутну карту антропології ;
- базові праці, теорії, ідеї лідерів сучасної філософської антропології та інших регіонів антропології;
- засадничі антропологеми, ідеї, пов'язані з філософським розумінням людини, їхню еволюцію, трансформацію, реактуалізацію/деконструкцію в сучасному цивілізаційному контексті.

вміти:

- чітко та коректно визначати і характеризувати проблеми сучасної антропології, їх філософську та міждисциплінарну специфіку;
- орієнтуватися в реаліях сучасного “антропологічного повороту”;
- здійснювати гуманітарну (антропологічну) експертизу різних соціокультурних проєктів;
- аналізувати роботи фундаторів філософської антропології з точки зору їх впливу на сучасні антропологічні дослідження;
- реалізовувати в практичному вимірі та в публічному просторі громадянську, цивілізаційну, світобудівну, людинорятівну місію антропології.

3. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Самовизначення сучасної антропології. Типи антропологічного дискурсу сучасності.

Тема 1. Сучасна соціокультурна ситуація і постановка проблеми людини.

Антропологічна рефлексія та сучасна культура. Мультикультурність сучасного суспільства і проблема співіснування різнорідного. Проблема виживання і розвитку людства в біоекологічному і духовно-практичному аспектах. Значення «антропологічного повороту» у філософії. Антропологія після Освенцима і Гулага. Проблема «кінця історії» і «смерті людини». «Смерть людини» та «повернення людини». «Кінець» та «ренесанс» антропології. Антропологія на шляху виходу з кризи. Гуманізм *versus* людяність. Людяність та розлюднення в реаліях XX-XXI ст.

Антропоцентризм як одна з світоглядних установок у ряді інших – теоцентризм, природоцентризм, логоцентризм, соціоцентризм. Пошук “людського виміру” традиційних філософських проблем і тенденція антропологізації сучасного гуманітарного та наукового знання. Проблема визначення людини. Множинність визначень як вираження багатогранності людського буття і многоликоності образу. Еволюція визначень людини в різних типах культури, зміна парадигм – тенденція “від об’єктивності до суб’єктивності” людини, пошук цілісності людського образу. Проблема людини як принципово відкрита проблема. Людина під питанням. Проблема неможливості/вразливості систематики антропології)

Тема 2. Структура антропологічного знання. Маршрутна карта сучасної антропології.

Гнучка та відкрита структура антропологічного знання. Маршрутна карта сучасної антропології. Антропологічні топоси. Три дискурса про людину (природничий, релігійний, філософський). “Регіональні” антропології (соціальна, культурна, історична, психологічна, політична, музична, етнічна, феміністична, медична etc.). Дисциплінарні галузі антропології. Проблема дисциплінаризації антропологічного знання. Межові зони антропології: урбаністична, візуальна та ін. Антропологія соціокультурних феноменів (антропологія влади, насильства, моди, розваг, насолоди, дитинства etc.). Антропологія війни в сучасних реаліях. Експансія антропології. Постгуманізм, трансгуманізм.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Теоретико-концептуальні засади сучасної антропології. Коло базових антропологічних проблем.

Тема 3. Тематичні поля сучасної антропології

Основні феномени людського, елементарні людські способи буття. Досвід та досвідчення як антропологічні феномени. Конкретний людський досвід. Лімінальний досвід. Феноменологізація антропологічної рефлексії. Людина та життєсвіт. Повсякденність. Хабітус. Трансцендентальні структури свідомості. Поняття інтерсуб’єктивності. Антропологія та герменевтика. Онтогерменевтика в антропологічній перспективі.

Виразимість та герменевтичність людського досвіду. Життя як текст та інтерпретація. Семіозис в антропологічному вимірі.

Проблема тіла, тілесності. Тілесний характер повсякденних форм життя. Сексуальність. Стадії життя, їжа, одяг, хвороба, вмирання, смерть. Ритуали. Свята. Буттєвий зміст і лад людської гри. Гра як фундаментальна особливість нашого буття. Безпосередність життя і рефлексія. «Я» і «Інший», «Чужий» у феноменології. Деколонізація та гібридність як антропологічні тренди.

Тема 4. Проблема суб'єкта та персональності в сучасній антропологічній рефлексії

Формування проблеми суб'єкта та персональності в історії філософії. Класичний та некласичний підхід до проблеми суб'єкта. Сучасні вектори проблематизації, реактуалізації та концептуалізації проблеми суб'єкта. Конкретний суб'єкт та фактичність. Екзистенціалістська концепція особистості. Поняття людського існування, буття. Екзистенція як доля-покликання. Концепція людини у Ж.-П. Сартра, його філософська антропологія. Екзистенціальна концепція людини К. Ясперса. Онтологія існування людини у М. Хайдеггера. Вплив екзистенціальної концепції людини на сучасну ситуацію в науках про людину.

Постнекласичне мислення та проблема людини, суб'єктивності, персональності. Аналіз постановки проблеми людини в рамках постнекласичного мислення. Критика редукції антропологізму до індивідуалізму у межах постнекласичного мислення. Перегляд уявлень про суб'єкт, суб'єктивність. Аналіз проблеми людини в філософії М. Фуко. Проблема «відродження» суб'єкта в постнекласичній антропології завдяки його децентрації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Практичний вимір сучасної антропології:

Антропологічні практики, антропотехніки, антропологічна експертиза.

Тема 5. Антропологічні практики та антропотехніки.

Сутність, визначення, типології антропологічних практик та антропотехнік. Техніки та практики себе в філософії М. Фуко. “Турбота про себе” як антропопрактика. Перформативна концепція антропологічних практик К. Вульфа. Концепція антропотехнік П. Слотердайка. Проблема антропологічних практик в сучасній українській філософській антропології (Київська світоглядно-антропологічна школа). Антропорятівні та антропоруйнівні виміри людських практик в концепції полісутнісного Номо (В. Табачковський). Теорія та практики буденного, межового, позамежового буття в метаантропології (Н. Хамітов, С. Крилова, М.Препотенська). Андрогін-аналіз в метаантропології. Антропологічні виміри феномену сміху в рецепції “Одеської гуманітарної традиції”. Антропологічні практики, антропотехніки в умовах межового досвіду війни (А. Ахутін).

Тема 6. *Антропологічна (гуманітарно-антропологічна) експертиза: сутність, специфіка, перспективи розвитку*

Сутність та специфіка експертизи в гуманітарно-антропологічному вимірі. Феномен гуманітарних технологій. Етична експертиза, гуманітарна експертиза, антропологічна експертиза: характерні риси. Антропологічна експертиза як форма соціокультурної практики. Світоглядна, моральна, нормативно-ціннісна складові антропологічної експертизи. Науковий, професійний експерт та експерт повсякденності в гуманітарно-антропологічній експертизи. Принцип випереджального “обживання” ситуацій (ситуацій ризику, ситуацій інновацій, кризових ситуацій) в антропологічній експертизі. Експертна діяльність, механізми прийняття рішення, суспільного діалогу, комунікативної раціональності в контексті гуманітарно-антропологічної експертизи. Персоноцентричність, суб'єктність антропологічної експертизи: індивідуальні дії, особистісні переживання, суб'єктивне смислоконструювання, особистісна самоідентифікація, Я-технології, життєсвіт в його буденності як об'єкти експертної оцінки. Гуманітарно-антропологічна експертиза як сфера

турботи про культивування людського в людині, протидія розлюдненню та “бестіалізації”. Антропоезис як головна смислосфера антропологічної експертизи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-концептуальні засади сучасної антропології. Коло базових антропологічних проблем.												
Тема 1. Сучасна соціокультурна ситуація і постановка проблеми людини.	15	2	2			11	20	2				18
Тема 2. Структура антропологічного знання. Маршрутна карта сучасної антропології.	25	4	4			17	20	2	2			16
Разом за змістовим модулем 1	40	6	6			28	40	4	2			34
Змістовий модуль 2. Теоретико-концептуальні засади сучасної антропології. Коло базових антропологічних проблем.												
Тема 3. Тематичні поля сучасної антропології.	20	4	4			14	25	2				23
Тема 4. Проблема суб'єкта та персональності в сучасній антропології.	20	4	2			12	15					15
Разом за змістовим модулем 2	40	8	6			26	40	2				38
Змістовий модуль 3. Практичний вимір сучасної антропології: Антропологічні практики, антропотехніки, антропологічна експертиза.												
Тема 5. Антропологічні практики та антропотехніки .	20	4	4			12	20		2			18
Тема 6. Антропологічна (гуманітарно-антропологічна) експертиза: сутність, специфіка, перспективи розвитку	20	4	2			14	20	2				18
Разом за змістовим модулем 3	40	8	6			28	40	2	2			36
Усього годин	120	22	18			80	120	8	4			108

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д/з
1	Тема 1. Сучасна соціокультурна ситуація і постановка проблеми людини. <i>Питання для обговорення</i> 1. Антропологічна рефлексія та сучасна культура. 2. Мультикультурність сучасного суспільства і проблема співіснування різноманітного. 3. Проблема виживання і розвитку людства в біоекологічному і духовно-практичному аспектах. 4. Значення «антропологічного повороту» у філософії. 5. Антропологія після Освенцима і Гулага. 6. Проблема «кінця історії» і «смерті людини». 7. «Смерть людини» та «повернення людини». 8. «Кінець» та «ренесанс» антропології. Антропологія на шляху виходу з кризи. 9. Гуманізм versus людяність. Людяність та розлюднення в реаліях ХХ-ХХІ ст.	2/0
2	Тема 2. Структура антропологічного знання. Маршрутна карта сучасної антропології. [1] [2] <i>Питання для обговорення</i> 1. Гнучка та відкрита структура антропологічного знання. 2. Маршрутна карта сучасної антропології. 3. Три дискурси про людину (природничий, релігійний, філософський). 4. «Регіональні» антропології (соціальна, культурна, історична, психологічна, політична, музична, етнічна, феміністична, медична etc.). 5. Дисциплінарні галузі антропології. Проблема дисциплінаризації антропологічного знання. 6. Межові зони антропології: урбаністична, візуальна та ін. 7. Антропологія соціокультурних феноменів (антропологія влади, насильства, моди, розваг, насолоди, дитинства etc.). 8. Антропологія війни в сучасних реаліях. 9. Постгуманізм, трансгуманізм. [1] [2]	4/2
3	Тема 3. Тематичні поля сучасної антропології [1] [3] <i>Питання для обговорення</i> 1. Основні феномени людського, елементарні людські способи буття. 2. Досвід та досвідчення як антропологічні феномени. Конкретний людський досвід. Лімінальний досвід. 3. Феноменологізація антропологічної рефлексії. Людина та життєсвіт. Повсякденність. Хабітус. 4. Трансцендентальні структури свідомості. 5. Поняття інтерсуб'єктивності. Антропологія та герменевтика. Онтогерменевтика в антропологічній перспективі. 6. Проблема тіла, тілесності. Тілесний характер повсякденних форм життя. Сексуальність. Стадії життя. 7. Буттєвий зміст і лад людської гри. Гра як фундаментальна особливість нашого буття. 8. «Я» і «Інший», «Чужий» у феноменології. Деколонізація та гібридність як антропологічні тренди.	4/0

4	Тема 4. Проблема суб'єкта та персональності в сучасній антропологічній рефлексії[1] [4] <i>Питання для обговорення</i> 1. Формування проблеми суб'єкта та персональності в історії філософії. 2. Класичний та неklasичний підхід до проблеми суб'єкта. Сучасні вектори проблематизації, реактуалізації та концептуалізації проблеми суб'єкта. 3. Концепція людини у Ж.-П. Сартра, його філософська антропологія. 4. Екзистенціальна концепція людини К. Ясперса. 5. Онтологія існування людини у М. Хайдеггера. 6. Аналіз проблеми людини в філософії М. Фуко. 7. Проблема «відродження» суб'єкта в постнекласичній антропології.	4/0
5	Тема 5. Антропологічні практики та антропотехніки. [1] [2] <i>Питання для обговорення</i> 1. Сутність, визначення, типології антропологічних практик та антропотехнік. 2. Техніки та практики себе в філософії М. Фуко. “Турбота про себе” як антропопрактика. 3. Перформативна концепція антропологічних практик К. Вульфа. 4. Концепція антропотехнік П. Слотердайка. 5. Проблема антропологічних практик в сучасній українській Філософській антропології (Київська світоглядно-антропологічна школа). Антропорятівні та антропоруйнівні виміри людських практик в концепції полісутнісного Номо (В. Табачковський). 6. Теорія та практики буденного, межового, позамежового буття в метаантропології (Н. Хамітов, С. Крилова, М. Препотенська). 7. Андрогін-аналіз в метаантропології. 8. Антропологічні виміри феномену сміху в рецепції “Одеської гуманітарної традиції”. 9. Антропологічні практики, антропотехніки в умовах межового досвіду війни (А. Ахутін).	4/2
6	Тема 6. Антропологічна (гуманітарно-антропологічна) експертиза: сутність, специфіка, місія, перспективи розвитку <i>Питання для обговорення</i> 1. Сутність та специфіка експертизи в гуманітарному та антропологічному вимірі. 2. Феномен гуманітарних технологій. 3. Етична експертиза, гуманітарна експертиза, антропологічна експертиза: характерні риси. Антропологічна експертиза як форма соціокультурної практики. 4. Світоглядна, моральна, нормативно-ціннісна складові антропологічної експертизи. 5. Науковий, професійний експерт та експерт повсякденності в гуманітарно-антропологічній експертизи. 6. Експертна діяльність, механізми прийняття рішення, суспільного діалогу, комунікативної раціональності в контексті гуманітарно-антропологічної експертизи. 7. Антропопоезис як головна смислосфера антропологічної експертизи.	4/0
		18/4

Види роботи:

[1] – опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;

[2] – на основі запропонованих робіт в списку літератури підготувати виступ, продемонструвати вміння оперувати ключовими поняттями та ідеями, представленими в текстах;

- [3] – написати рецензію і/або філософське есе на запропонований викладачем текст, як опис проблемної ситуації;
- [4] – підготовка до виступу з експертною оцінкою теоретичних висловлень на тему семінара, спираючись на рекомендації викладача;
- [5] – підготовка до презентації самостійного дослідження на тему одного з обраних здобувачем напрямків сучасної антропології (захист реферату).
- Критерієм оцінювання самостійної роботи є повнота викладу та змістова наповнюваність матеріалу, поданого в рефераті та самостійність і творчий підхід у написанні есе.

6. Теми практичних занять

Практичних заняття не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Тема 1. Сучасна соціокультурна ситуація і постановка проблеми людини. [1] [2] Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими проблемними полями: а) антропологічний поворот б) “смерть людини”-”повернення людини”; в) гуманізм-дегуманізація; людяність-розлюднення. Створити анотований бібліографічний опис, підготувати “поняттеву карту” теми та візуалізувати її в сучасних цифрових форматах з притаманними їм ресурсами. Застосувати сервіси для створення хмар слів answergarden.ch, wordart.com, tagxedo.com, сервіси для створення карт знань mindmeister.com, mindmapninja.com, coogle.it, bubble.us, mindomo.com, mind24.com, wisemapping.com, spiderscribe.net Завантажити виконане завдання в гугл-клас курсу	10/15
2	Тема 2. Структура антропологічного знання. Маршрутна карта сучасної антропології. [1] [2] Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за структурними елементами сучасного антропологічного знання, наукових шкіл, освітніми центрами, практичними проблемними лабораторіями антропологічного спрямування. Створити та візуалізувати за допомогою цифрових ресурсів “Маршрутну карту сучасної антропології” з такими “символічними просторами”: дискурси про людину; регіональні, галузеві, дисциплінарні антропологія; межові зони антропології; антропологія соціокультурних феноменів та процесів; постгуманізм, трансгуманізм. Застосувати сервіси для створення хмар слів answergarden.ch, wordart.com, tagxedo.com, сервіси для створення карт знань mindmeister.com, mindmapninja.com, coogle.it, bubble.us, mindomo.com, mind24.com, wisemapping.com, spiderscribe.net Завантажити виконане завдання в гугл-клас курсу	20/30
3	Тема 3. Тематичні поля сучасної антропології[1] [3] Здійснити самостійний інформаційний пошук сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел за такими тематичними полями сучасної антропології (5-6 джерел для кожного з наданих тематичних регіонів, 10-15 - для одного з обраних здобувачем тематичних регіонів, який є найбільш релевантний темі магістерської кваліфікаційної роботи): лімінальний досвід, життєсвіт, хабітус, тілесність, антропологічний вимір гри, інший-	10/18

	чужій, деколонізація, гібридність, постколоніалізм. Обрати одну з публікацій та представити програму reading class/ повільного читання та аналітики антропологічного першоджерела. Обрати найбільш важливий фрагмент обраного тексту, прокоментувати, застосовуючи методи герменевтичного аналізу. В) Завантажити виконані завдання в гугл-клас.	
4	Тема 4. Проблема суб'єкта та персональності в сучасній антропологічній рефлексії [1] [4] На основі аналізу сучасних творів з проблематики суб'єкта та персональності створити словник базових термінів теми, підготувати “поняттєву карту” теми та візуалізувати її в сучасних цифрових форматах з притаманними їм ресурсами. Застосувати сервіси для створення хмар слів answergarden.ch, wordart.com, tagxedo.com, сервіси для створення карт знань mindmeister.com, mindmapninja.com, cooogle.it, bubble.us, mindomo.com, mind24.com, wisemapping.com, spiderscribe.net Створити власну колекцію творів сучасного вітчизняного та зарубіжного мистецтва (художнє мистецтво), які презентують різні образи людини, та базові антропологеми: суб'єкт, персональність, “смерть суб'єкта”, “повернення суб'єкта”, деперсоналізація. Завантажити персональну колекцію художніх творів в гугл-клас з обов'язковим аналітичним оглядом. Застосовувати, якщо необхідно, сервіси для створення інфографіки та візуалізації piktochart.com, canva.com, visual.ly, prezi.com, thinglink.com. Завантажити виконане завдання в гугл-клас курсу	10/15
5	Тема 5. Антропологічні практики та антропотехніки. [4] [5] Написати есей за темою “Сучасні антропопрактики та Антропотехніки: антропорятівні та антропоруйнівні виміри”. Завантажити в гугл-клас. Зробити аналітичний огляд текстів, які презентують вітчизняну філософську антропологію, яка осмислює антропологічний досвід війни в Україні: <i>Хамітов Н. В. "Війна в Україні і новий гуманізм: Давид проти Голіафа." Освіта і суспільство 4 (2022): 5.</i> <i>Ахутін А.В. Війна та інтелект. Київ : Дух-і- Літера, 2023. 152 с.</i> Читаємо першоджерела сучасної української філософії (Здобутки Київської філософської школи): <i>Табачковський В. «Полісутнісне Номо: людина в пошуках неєвклідової рефлексивності». Київ: ПАРАПАН, 2005. 452 с.</i> Лідер філософської антропології України присвячує значну частину своєї роботи співвідношенню антропології та мистецтва. Знайти відповідні фрагменти, зробити аналітичний огляд, завантажити завдання в гугл-клас Завантажити виконане завдання в гугл-клас курсу	20/20
6	Антропологічні підходи в дослідженнях культури. Тема 6. Антропологічна (гуманітарно-антропологічна) експертиза: сутність, специфіка, перспективи розвитку [3] [5] Підготувати доповідь та тези для щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції “Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект” (Черкаський державний технологічний університет) на тему “Антропологічна (гуманітарно-антропологічна) експертиза в контексті сучасних соціогуманітарних технологій. Завантажити в гугл-клас. Доповідь обговорюється на колоквіумі.	10/ 10

	Орієнтиром слугують попередні випуски матеріалів конференції: Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект : <i>Матеріали X міжнародної науково-теоретичної конференції</i> (21–22 берез. 2024 р., м. Черкаси) [Електронний ресурс] / упоряд. О. І. Астапова-Вязьміна ; відп. ред. проф. А. І. Бойко. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2024. 246 с. Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект : <i>Матеріали XI Всеукраїнської науково-теоретичної конференції</i> (20–21 берез. 2025 р., м. Черкаси) [Електронний ресурс] / упоряд. О. І. Астапова-Вязьміна ; відп. ред. проф. А. І. Бойко. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2025. 239 с.	
	Разом	80/108

До самостійної роботи відноситься (на вибір викладача):

- [1] – опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
- [2] – на основі запропонованих робіт в списку літератури підготувати виступ, продемонструвати вміння оперувати ключовими поняттями та ідеями, представленими в текстах;
- [3] – написати рецензію і/або філософське есе на запропонований викладачем текст, як опис проблемної ситуації;
- [4] – підготовка до виступу з експертною оцінкою теоретичних висловлень на тему семінару, спираючись на рекомендації викладача;
- [5] – підготовка до презентації самостійного дослідження (захист реферату).

Критерієм оцінювання самостійної роботи є повнота викладу та змістова наповнюваність матеріалу, поданого в рефераті та самостійність і творчий підхід у написанні есе.

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання	Дотично до теми (та/або Компетентності, результати навчання, що формуються)
“Philosophy and the Human Situation”/”Філософія та ситуація людини” https://www.open.edu/openlearn/history-the-arts/philosophy/philosophy-and-the-human-situation Курс платформи “The Open University. Open Learn” представляє широкую панораму актуальних філософських питань, пов’язаних з базовими тенденціями сучасної цивілізації (штучний інтелект, проблеми екології, захист прав тварин, виклики та загрози сучасних технологій, в тому числі технологій нейронаук тощо). Акцент цього курсу - антропологічний, проблематика ситуації людини в сучасному світі. Курс складається з 13 тематичних міні-лекцій згідно представленого плану, які презентовані впливовими сучасними західними філософами з , різних університетів світу. Тому характер даного курсу діалогічний, сприяє формуванню діалогічного , критичного мислення. Максимальна оцінка за проходження курсу і отримання сертифікату - 5 балів Критерій оцінки - обсяг за кредитами: 1 кредит (30 годин) - 10 балів до дотичної теми або змістового модуля. Максимальна кількість балів за	Тематика курсу відповідає темі 1. Сучасна соціокультурна ситуація і постановка проблеми людини. Компетентності: ЗК 2. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. СК 2. Усвідомлення зв’язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками. СК 3. Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження. Програмні результати навчання: ПРН 1. Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження. ПРН 6. Володіти державною та іноземними мовами на рівні, достатньому для вільного фахового спілкування та обговорення наукових проблем і результатів досліджень у сфері

неформальну освіту – не більше 2х кредитів.	філософії. ПРН 11. Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв’язання складних задач філософії. ПРН 18. Професійно проводити філософсько-антропологічну експертизу проєктів в галузі культурної та гуманітарної політики України.
---	--

Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти.

Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання».

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У ході читання дисципліни використовуються методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишається пояснювально-ілюстративний метод, у межах якого викладач допомагає здобути знання завдяки аудиторній роботі. Вона поділяється на дві складові – засвоєння теоретичного матеріалу під час прослуховування лекцій, у тому числі використовуючи схеми та мультимедійні презентації, та семінарських занять, на яких здобувачі репродукують отримані знання і демонструють вміння засвоїти матеріал, запропонований викладачем для самостійного опрацювання.

Окрім вищевикладеного методу, використовується *метод проблемного викладення*. Він допомагає, використовуючи практику активної полеміки, формувати вміння здобувача критично ставитися до вивченої літератури, заслуханих на семінарах рефератах і доповідях, лекційного курсу. Викладач, поставивши навчальне завдання, формулює пізнавальну мету, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв’язання поставленого завдання. Вивчаючи окремі теми, використовується й *дослідницький метод*, який передбачає організацію активного пошуку розв’язання висунутих пізнавальних завдань, аналізуючи відео- фотоматеріали й роблячи самостійні висновки.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ (У Т.Ч. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ)

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості здобувача з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, семінарські заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об’єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що розглядаються та обговорюються на семінарських заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає: реферати, презентації, есе, онлайн курси.

Форма підсумкового контролю – іспит. Загальна підсумкова оцінка (сума балів) складається з оцінки поточного контролю результатів навчання впродовж семестру та оцінки результатів навчання при проведенні контрольних заходів під час підсумкового контролю (іспит).

Схема розподілу балів:

Максимальна кількість балів за поточний контроль - 80.

Максимальна кількість балів за підсумковий контроль - 20.

Критерії оцінювання поточного контролю: оцінюються знання, які виявив здобувач при роботі на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Додаткові до поточного оцінювання бали нараховуються за індивідуальне завдання.

Здобувач допускається до підсумкового контролю (іспиту) за навчальну дисципліну, якщо він виконав усі види практичних робіт, передбачених робочою програмою незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного контролю за семестр.

Повторне складання іспиту з метою покращення оцінки не допускається.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3 бали за тему 1-6; 4 бали за тему 7-14	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо). Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичного завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу;
3 бали за тему	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. За зразком самостійно виконує завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
2 бали за тему	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки. Може використовувати знання для стандартних практичних ситуацій, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
1 бал тему	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни. Планує та виконує частину практичних завдань, відсутні сформовані уміння та навички.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Доповідь-Презентація	8	відповідність змісту доповіді здобувача та/або оригінальність візуального представлення відповідному навчальному матеріалу.
Реферат	10	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
Есе	10	здатність узагальнювати теоретичний матеріал та викладати його на прикладах професійної діяльності практичного психолога
Онлайн курс	5	максимальна оцінка за проходження курсу і отримання сертифікату - 5 балів

Критерії оцінювання під час іспиту

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
15-20 балів	міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів.
10-14 балів	міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак містять певні (несуттєві) неточності, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів.
5 – 9 бали	достатні знання навчального матеріалу, неточні відповіді, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів;
3-4 балів	слабкі знання частини навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладу матеріалу, слабе застосування

	теоретичних знань при розв'язанні практичних прикладів;
1- 2 балів	слабкі знання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на запитання, невміння розв'язувати практичні приклади.

Протягом засвоєння навчальної дисципліни здобувачі мають можливість накопичувати бали за рахунок виконання різних форм роботи. Вони порівно розподіляються, а потім сумуються.

Змістовий модуль:

- робота на семінарських заняттях (60 балів);
- захисту реферату (10 балів);
- перевірка есе (10 балів);

Критерій оцінювання результатів навчання. Критерій оцінювання – це ознака, на основі якої проводиться оцінювання будь-чого і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності здобувачів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС. У таблиці нижче наведено загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно 90 - 100	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає під час усних виступів; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань.	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуального завдання при виконанні самостійного завдання, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому.
Добре 85 - 89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни.	Виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, має стійкі навички виконання завдання.
Добре 75 - 84	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни.	Окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому виконав не повністю.
Задовільно 70 – 74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми контролю не виконав.
Задовільно 60 - 69	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни.	Виконав лише окремі завдання кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з можливістю повторного складання 35 - 59	Володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; під час відповіді допускає суттєві помилки.	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з обов'язковим повторним	Не володіє навчальним матеріалом.	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав контролю.

11.ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сучасна соціокультурна ситуація і постановка проблеми людини.
2. Антропологічна рефлексія та сучасна культура.
3. Проблема виживання і розвитку людства в біоекологічному і духовно-практичному аспектах.
4. Значення «антропологічного повороту» у філософії.
5. Антропологія після Освенцима і Гулага.
6. Проблема «кінця історії» і «смерті людини».
7. «Смерть людини» та «повернення людини». «Кінець» та «ренесанс» антропології.
8. Антропологія на шляху виходу з кризи.
9. Гуманізм versus людяність. Людяність та розлюднення в реаліях XX-XXI ст.
10. Антропоцентризм як одна з світоглядних установок: теоцентризм, природоцентризм, логоцентризм, соціоцентризм.
11. Пошук “людського виміру” традиційних філософських проблем і тенденція антропологізації сучасного гуманітарного та наукового знання.
12. Проблема визначення людини. Множинність визначень як вираження багатогранності людського буття і багатоликоності образу.
13. Еволюція визначень людини в різних типах культури.
14. Проблема людини як принципово відкрита проблема. Людина під питанням.
15. Проблема неможливості/вразливості систематики антропології).
16. Структура антропологічного знання.
17. Маршрутна карта сучасної антропології. Антропологічні топоси.
18. Три дискурса про людину (природничий, релігійний, філософський).
19. “Регіональні” антропології (соціальна, культурна, історична, психологічна, політична, музична, етнічна, феміністична, медична etc.).
20. Дисциплінарні галузі антропології. Проблема дисциплінаризації антропологічного знання.
21. Межові зони антропології: урбаністична, візуальна та ін.
22. Антропологія соціокультурних феноменів (антропологія влади, насильства, моди, розваг, насолоди, дитинства etc.).
23. Антропологія війни в сучасних реаліях.
24. Постгуманізм, трансгуманізм як проблеми сучасної антропології.
25. Основні феномени людського, елементарні людські способи буття.
26. Досвід та досвідчення як антропологічні феномени.
27. Конкретний людський досвід. Лімінальний досвід.
28. Феноменологізація антропологічної рефлексії.
29. Людина та життєсвіт. Повсякденність. Хабітус.
30. Трансцендентальні структури свідомості в антропологічному вимірі..
31. Поняття інтерсуб’єктивності в антропологічному вимірі.
32. Антропологія та герменевтика. Онтогерменевтика в антропологічній перспективі.
33. Життя як текст та інтерпретація. Семіозис в антропологічному вимірі.
34. Проблема тіла і тілесності в антропології. Тілесний характер повсякденних форм життя. Сексуальність.
35. Стадії життя, хвороба, вмирання, смерть в дзеркалі антропології.
36. Буттєвий зміст і лад людської гри. Гра як фундаментальна особливість нашого буття.
37. «Я» і «Інший», «Чужий» у феноменології та антропології.
38. Деколонізація та гібридність як антропологічні тренди.
39. Проблема суб’єкта та персональності в сучасній антропологічній рефлексії.
40. Формування проблеми суб’єкта та персональності в історії філософії.
41. Класичний та некласичний підхід до проблеми суб’єкта.

42. Екзистенціалістська концепція особистості.
43. Концепція людини у Ж.-П. Сартра, його філософська антропологія.
44. Екзистенціальна концепція людини К. Ясперса.
45. Онтологія існування людини у М. Гайдеггера.
46. Постнекласичне мислення та проблема людини, суб'єктивності, персональності.
47. Аналіз проблеми людини в філософії М. Фуко.
48. Сутність, визначення, типології антропологічних практик та антропотехнік.
49. Техніки та практики себе в філософії М. Фуко. "Турбота про себе" як антропопрактика.
50. Перформативна концепція антропологічних практик К. Вульфа.
51. Концепція антропотехнік П. Слотердайка.
52. Проблема антропологічних практик в сучасній українській філософській антропології (Київська світоглядно-антропологічна школа).
53. Антропорятівні та антропурійні виміри людських практик в концепції полісутнісного Номо (В. Табачковський).
54. Теорія та практики буденного, межового, позамежового буття в метаантропології (Н. Хамітов, С. Крилова, М. Препотенська). Андрогін-аналіз в метаантропології.
55. Антропологічні виміри феномену сміху в рецепції "Одеської гуманітарної традиції".
56. Антропологічні практики, антропотехніки в умовах межового досвіду війни (А. Ахутін).
57. Сутність та специфіка експертизи в гуманітарно-антропологічному вимірі.
58. Феномен гуманітарних технологій.
59. Етична експертиза, гуманітарна експертиза, антропологічна експертиза: характерні риси.
60. Антропологічна експертиза як форма соціокультурної практики.
61. Науковий, професійний експерт та експерт повсякденності в гуманітарно-антропологічній експертизи.
62. Принцип випереджального "обживання" ситуацій (ситуацій ризику, ситуацій інновацій, кризових ситуацій) в антропологічній експертизі.
63. Експертна діяльність, механізми прийняття рішення, суспільного діалогу, комунікативної раціональності в контексті гуманітарно-антропологічної експертизи.
64. Гуманітарно-антропологічна експертиза як сфера турботи про культивування людського в людині, протидія розлюдненню та "бестіалізації".
65. Антропопоезис як головна смислосфера антропологічної експертизи.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		
	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)
Поточний контроль на лекціях	2	2	4	2	5	10	2	3	6
Семінарські заняття	8	1	8	8	3	24	8	1	8
Разом			12			34			14
Разом	60								
Оцінка самостійної роботи:									

Реферат				10	1	10			
Есе							10	1	10
Разом	20								
Іспит	20								
Підсумкова сума балів	100								

Поточний та періодичний контроль			Презентація самостійної роботи-дослідження (реферату, есе, рецензії)	Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			
12	34	14	20	20	100

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти в ОНУ досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю. Згідно з чинною в університеті системою комплексної діагностики знань здобувачів вищої освіти, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань здійснюється за 100-бальною системою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Допоміжний роздатковий матеріал
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна антропологія». Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2025. 20 с.
3. Силабус курсу «Сучасна антропологія».

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бродецька Ю. Метаморфози сучасної філософії. Частина II. Порядок буття. Дніпро : «Ліра», 2025. 288 с.
2. Голубович І.В., Левченко В.Л., Петриківська О. С. Стратегії розвитку сучасної філософської антропології та філософії культури. Методичні рекомендації з вибіркового курсу для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 033 «Філософія». Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 80 с.
<https://dspace.onu.edu.ua/items/26dcc805-d57c-4ded-82ca-bbf1c0791eac>
3. Голубович І.В. Гуманітарна експертиза як інноваційна складова сучасних соціальних практик та освіти. *Матеріали XXIX Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців»* (м. Одеса, 18-19 квітня 2024р.). Ч. 2. Одеса : ОДАБА, 2024. С. 11-14.
<http://mx.odaba.edu.ua/handle/123456789/10843>

4. Голубович І. М'які соціальні технології, гуманітарна експертиза, біографічна прагматика в філософсько-освітньому контексті. *Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект* : Матеріали Х міжнародної науково-теоретичної конференції (21–22 берез. 2024 р., м. Черкаси) [Електронний ресурс] / упоряд. О. І. Астапова-Вязьміна ; відп. ред. проф. А. І. Бойко. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2024. С.17-19.

https://books.google.com.ua/books?id=eJEGEQAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

5. Хамітов Н.В., Крилова С.А. Людина і культура: словник. Філософська антропологія, філософія культури, культурологія. 2-е видання, виправлене і доповнене. Київ : КНТ, 2023. 295с.

Додаткова

1. Ахутін А.В. Війна та інтелект. Київ : Дух і Літера, 2023. 152 с.

2. Головчук В. Т., Голубович І. В. «Гуманітарна експертиза» та перспективи експертизи антропологічної. *Філософські засади медичної теорії та практики*. Матеріали VIII наукового симпозиуму з міжнародною участю, присвяченого 100-річчю заснування Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України (27-28 вересня 2018 р., м. Київ)/ Упор. С. В. Пустовіт, Л. А. Палій. Київ : Графіка і дизайн, 2018.

3. Хамітов Н. В. "Війна в Україні і новий гуманізм: Давид проти Голіафа." *Освіта і суспільство* 4 (2022): 5.

4. Хамітов Н.В. Самотність у людському бутті. Досвід метаантропології. 2-ге видання, виправлене і доповнене. Київ : КНТ, 2017

5. Хамітов Н.В. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. 3-тє видання, виправлене і доповнене. Київ : КНТ, 2019.

6. Хамітов Н. В. Філософська антропологія: світовий та вітчизняний контексти. *Вісник Національної академії наук України*. 2021. № 5. С. 81-94.

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

http://lib.onu.edu.ua/	Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова
http://www.ognb.odessa.ua/	Одеська національна наукова бібліотека
http://www.nbuv.gov.ua/	Наукова бібліотека ім. В. Вернадського
http://lib-gw.univ.kiev.ua/	Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка
http://www.filosof.com.ua/	Інститут філософії ім. Г. Сковороди НАНУ
http://www.gilan.uanet.net/nasu/hiuass.html	Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського
http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html	Найвидатніші філософи світу та України
http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html	Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей)
http://plato.stanford.edu/	Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).
http://www.utm.edu/research/iep/	Філософська Інтернет-енциклопедія. (Англійською мовою).
http://www.uct.kiev.ua/~sofi/	Центр практичної філософії
http://www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm	Незалежний культурологічний часопис «І» є недержавною громадською організацією, що досліджує проблеми культурології, політології, філософії.
https://vue.gov.ua/	Велика українська енциклопедія. 2020.
http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html	Електр. бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського фак. КНУ ім. Т.Г. Шевченко